

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol.3, No.3, 2014, pp. 552-561

O J E D

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

กลยุทธ์การบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ระดับมัธยมศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร

MAINSTREAMING MANAGEMENT STRATEGIES OF LEAD MAINSTREAMING
SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2, BANGKOK

นางสาวรัฐณิรณช นามแก้ว *

Rattaneeranut Namkaew

อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล **

Piyapong Sumettikoon, Ed.D.

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม และพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยมีประชากรเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จำนวน 4 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างของผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูและครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNImodified และการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำมาจัดทำกลยุทธ์การบริหารการเรียนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี PNImodified ได้เป็น 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล โดยมีด้านที่เป็นจุดแข็งหรือโอกาส คือ การวัดและประเมินผล และด้านที่เป็นจุดอ่อนหรือภาวะคุกคาม คือ ด้านการวางแผน และการนำแผนไปปฏิบัติ สำหรับกลยุทธ์การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วยกลยุทธ์หลัก 3 กลยุทธ์ กลยุทธ์รอง 12 กลยุทธ์ และ วิธีดำเนินการ 24 วิธีดำเนินการ

* Master's Degree Student, Department of Educational Policy, Management, and Leadership

Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

E-mail Address: rattaneeranut@gmail.com

** Adviser and Lecturer, Department of Educational Policy, Management, and Leadership

Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

E-mail Address: dregchula@gmail.com

ISSN 1905-4491

Abstract

The purposes of this study were to 1) study the current and expected state of the mainstreaming management strategies of lead mainstreaming school under the secondary educational service area office 2, Bangkok and 2) rank the needs assessment in mainstreaming management strategies of lead mainstreaming school under the secondary educational service area office 2, Bangkok. The subjects included in the study were administrators , teacher and special education teachers totaling 112. A questionnaire was used to collect data. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation and the modified Priority Needs Index (PNI Modified) to prioritize and rank the needs

The study found that, in general, The needs assessment offered rankings from the highest to the lowest priorities: 1) Planning (0.46) 2) Implement (0.40) 3) Evaluation (0.30)
And consist of 3 strategies, 12 sub-strategy ,24 operation

คำสำคัญ: กลยุทธ์/การเรียนรู้ร่วม / โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรู้ร่วม

KEYWORDS: STRETEGIES /MAINSTREAMING /LEAD MAINSTREAMING SCHOOLS

บทนำ

การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในประเทศไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ที่เป็นการจัดการศึกษาในโรงเรียนประจำเอกชนโดยการสนับสนุนขององค์กรคนพิการ และถึงในปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษตามสิทธิทางการศึกษาอันพึงได้เป็นความรับผิดชอบของภาครัฐ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยประกาศเป็นนโยบายว่า ผู้พิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน และในปี พ.ศ. 2543 ได้มีนโยบายและเจตนารมณ์ที่จะขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ได้มีนโยบาย “คนพิการทุกคนต้องได้เรียน โดยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม” รวมทั้งได้จัดระบบโครงสร้างการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ และปรับปรุงระบบการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อคนพิการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 1) ด้วยความตระหนักถึงสิทธิทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่บ่งชี้ความเท่าเทียมกันของบุคคลโดยไม่มีกรยกเว้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสิทธิทางการศึกษา เพื่อตอบสนองเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ในมาตรา 10 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 11) ว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และ “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” โดย

“การศึกษาสำหรับบุคคลพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา” และการยอมรับให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทางสังคมเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ เป็นหน้าที่ของคนในสังคมไทย(ชุดฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ, 2554)ซึ่งส่งผลให้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ที่ระบุว่า “คนพิการ” หมายถึงบุคคลซึ่งที่ข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสารจิตใจ อารมณ์ พฤติกรรมสติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆและมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่ต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป(พรบ.การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ, 2551)จากเหตุผลดังกล่าวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงได้พัฒนาศักยภาพของเด็กเหล่านี้อย่างเต็มที่ประกอบกับรัฐบาลประกาศให้ปีพุทธศักราช 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” โดยกำหนดให้โรงเรียนทั่วไปปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวด้วย โดยการรับเด็กพิการหรือเด็กที่มีความบกพร่องเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติซึ่งเรียกโรงเรียนเหล่านี้ว่า โรงเรียนจัดการเรียนร่วม(เบญจา ชลธารันนท์, 2546)

การเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนและทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน โดยมีครูประจำชั้นและครูการศึกษาพิเศษร่วมมือและรับผิดชอบร่วมกัน จุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการพิเศษทางการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของเด็กเป็นรายบุคคล(ชุดฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ, 2554) ในประเทศไทย การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษยังมุ่งเน้นการจัดการเรียนร่วมในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ 1. ชั้นเรียนปกติเต็มเวลา 2. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการปรึกษาหารือ 3. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน 4. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูสอนเสริม 5. ชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลาในโรงเรียนทั่วไป(ชุดฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ, 2554) ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีบทบาทการเป็นผู้นำในการปรับเปลี่ยนระบบจัดการศึกษาในโรงเรียนของตนเอง จึงมีผลให้การบริหารจัดการในโรงเรียนบางแห่งยังมีปัญหาอยู่บ้าง เพราะอยู่ในระยะเวลาที่ผู้บริหารและครูผู้สอนต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนตามนโยบายการจัดการเรียนกับนักเรียนปกติทั่วไปและมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโครงสร้างซีท[SEAT Framwork] เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีความเสมอภาคกันทางการศึกษา พร้อมทั้งให้ความสำคัญในการบริหารงานโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และได้มีการดำเนินการจัดการเรียนร่วมอย่างไร เพื่อให้ทุกโรงเรียนบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ นั่นคือ ผู้บริหารและครูต้องมีความพึงพอใจ ในการบริหารงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีคุณภาพและจำเป็นต้องมีรูปแบบการสอนที่มีความยืดหยุ่น มีบริการสนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตลอดจนบุคลากรที่จำเป็นจึงได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินการจัดการเรียนร่วม(กิ่งกาญจน์ พุเกษม, 2551) โดยมีรูปแบบการบริหารจัดการตามโครงสร้างซีท[SEAT Framwork] ได้แก่ S : Student (นักเรียน) E: Environment (สภาพแวดล้อม) A: Activities(กิจกรรมการเรียนการสอน) และ T :Tools (เครื่องมือ)(เบญจา ชลธารันนท์, 2548) ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนร่วมเรียนร่วมอยู่หลายโรงเรียน ซึ่งยังขาดแนวทางการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาและพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร เพื่อผลลัพธ์แห่งการสร้างแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษสอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาแห่งราชอาณาจักรไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และจัดลำดับความสำคัญของประเด็นการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนากลยุทธ์การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 15 คน ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 11 คน ครูจำนวน 90 คน ครูการศึกษาพิเศษ 7 คน รวมทั้งสิ้น 112 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie R. และ Morgan D. (1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานครโดยใช้คำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมจำนวน 4 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ และของครูจำนวน 4 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 112 ฉบับ

2. เมื่อได้รับกลับคืนมา นำมาคัดเลือกแบบสอบถามที่ตอบครบสมบูรณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย เพื่อแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ โดยผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 112 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 15 คน ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 11 คน ครู 90 คน ครูการศึกษาพิเศษ 7 คน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าดัชนี PNI_{modified}

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การสรุปผลกลยุทธ์การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้เป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 112 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 15 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 11 คน ครูการศึกษาพิเศษ 7 คน ครู จำนวน 90 คน บุคลากรทางการศึกษา เป็นชาย ร้อยละ 52.64 เป็นหญิง ร้อยละ 47.36 มีอายุ 30-39 ปี มากที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 39.28 รองลงมา คือ 30-39

ปี, น้อยกว่า 30 ปีและ มากกว่า 49 ปี ตามลำดับ มีผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57 รองลงมาคือ ปริญญาโท, ปริญญาเอก และ อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.54$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X}= 3.62$) ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ ($\bar{X}= 3.59$) งานวัดและประเมินผล ($\bar{X}= 3.66$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ดังนี้ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.99$) การนำแผนไปปฏิบัติ($\bar{X} = 4.99$) การประเมินผล ($\bar{X} = 4.79$)

ความต้องการจำเป็นของการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม มีค่า PNI_{modified} เฉลี่ยเท่ากับ 0.40 และมีความต้องการจำเป็นเรียงลำดับดังนี้ การวางแผน(PNI_{modified} 0.46) การนำแผนไปปฏิบัติ (PNI_{modified} 0.40) การประเมินผล (PNI_{modified} 0.30)

ตอนที่ 3 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยอิงเกณฑ์และแปลผลตามเกณฑ์ ได้ผลลัพธ์คือ ในภาพรวม มีด้านที่เป็นจุดแข็งหรือโอกาส 1 ด้าน คือ ด้านการวัดและประเมินผล และมีด้านที่เป็นจุดอ่อนหรือภาวะคุกคาม 2 ด้าน คือ ด้านการวางแผนและด้านการนำแผนไปปฏิบัติ และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการใช้ค่าความถี่ นำมาจัดทำเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม เพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายปิด แล้วจัดลงในตารางเมตริกซ์ (TOWS Matrix) เพื่อนำสู่การกำหนดกลยุทธ์กลยุทธ์บริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร

การพัฒนากลยุทธ์บริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานครประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง 24 วิธีดำเนินการ โดยแบ่งเป็น ด้านการวางแผน 8 วิธีดำเนินการ ด้านการปฏิบัติตามแผน 8 วิธีดำเนินการ และงานวัดและประเมินผล 8 วิธีดำเนินการ ซึ่งขอเสนอประเด็นกลยุทธ์ที่น่าสนใจมาอภิปรายดังนี้

1.1 กลยุทธ์หลักที่ 1 ด้านการวางแผน : เร่งรัดพัฒนาการวางแผนการจัดการศึกษาแบบเรียน
ร่วมที่เน้นความร่วมมือระหว่างโรงเรียนประกอบกันขึ้นจากกลยุทธ์รอง 4 กลยุทธ์ ได้แก่

1.1.1 กลยุทธ์ SO : สร้างความตระหนักร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษา
แบบเรียนร่วม

1.1.2 กลยุทธ์ ST : เพิ่มการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานจัดการ
เรียนร่วมในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.1.3 กลยุทธ์ WO : ส่งเสริมการประกันคุณภาพโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่
เกี่ยวข้อง

1.1.4 กลยุทธ์ WT : สร้างเครือข่ายสำหรับการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นความร่วมมือใน
ระหว่างโรงเรียน

ดังนั้น กลยุทธ์หลักที่ 1 ด้านการวางแผน : จึงประกอบไปด้วยความสำคัญด้านการวางนโยบายการจัด
การศึกษาแบบเรียนร่วมที่ชัดเจน เพื่อให้ชุมชนทราบว่าโรงเรียนมีการเปิดโอกาสในการรับนักเรียนที่มีความ
ต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วม ซึ่งจะทำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรที่ชุมชนมี
ส่วนร่วมโดยมีการประกันคุณภาพเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สูงสุดต่อผู้เรียน

1.2 กลยุทธ์หลักที่ 2 ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ: เสริมสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม
ระหว่าง ชุมชน ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ประกอบกันขึ้นจากกลยุทธ์รอง 4 กลยุทธ์ ได้แก่

1.1.5 กลยุทธ์ SO : สนับสนุนความร่วมมือในการดำเนินการตามนโยบาย ระหว่างครู
ผู้ปกครอง และนักเรียน

1.1.6 กลยุทธ์ ST : เร่งระดมทรัพยากรในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม

1.1.7 กลยุทธ์ WO : เพิ่มศักยภาพของผู้ปกครองในการพัฒนาทักษะด้านต่างๆของ
นักเรียน

1.1.8 กลยุทธ์ WT :สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง
บุคคลของผู้เรียน

กลยุทธ์หลักที่ 2 ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ: เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง
และทรัพยากรในการดำเนินงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดผลสำเร็จต่อการจัด
การศึกษาแบบเรียนร่วมตามนโยบายของโรงเรียนที่ได้เข้าร่วมเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

1.3 กลยุทธ์หลักที่ 3 ด้านการวัดและประเมินผล : ส่งเสริมการวัดและประเมินผลผู้เรียนบน
ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน

ประกอบกันขึ้นจากกลยุทธ์รอง 4 กลยุทธ์ ได้แก่

- 1.3.1 กลยุทธ์ SO : ขยายผลการประเมินการจัดการเรียนร่วมที่ได้มาตรฐาน
- 1.3.2 กลยุทธ์ ST : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษสนับสนุนให้หน่วยงานต้นสังกัดมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการศึกษา
- 1.3.3 กลยุทธ์ WO : เพิ่มความร่วมมือในการประเมินความพร้อมในการศึกษาต่อของนักเรียนระหว่างโรงเรียน ชุมชนและสาขาวิชาชีพต่างๆ
- 1.3.4 กลยุทธ์ WT : พัฒนารูปแบบการประเมินการจัดการเรียนร่วมในระดับผู้ปฏิบัติงาน

กลยุทธ์หลักที่ 3 ด้านการวัดและประเมินผล : โดยอาศัยความร่วมมือในการประเมินจากหลายภาคส่วน ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร รวมไปถึงเขตพื้นที่ เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการดำเนินการจัดการเรียนร่วมเพื่อนำข้อควรปรับปรุงไปใช้พัฒนาระบบการบริหาร ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นแนวทางเดียวกันระหว่าง 4 โรงเรียนเนื่องจากเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษาที่ควรนำมาอภิปรายคือสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม รวมไปถึงการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 112 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 4 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 11 คน ครูการศึกษาพิเศษ 7 คน ครู จำนวน 90 คน บุคลากรทางการศึกษา เป็นชาย ร้อยละ 52.64 เป็นหญิง ร้อยละ 47.36 มีอายุ 30-39 ปี มากที่สุด จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 39.28 รองลงมา คือ 30-39 ปี, น้อยกว่า 30 ปีและ มากกว่า 49 ปี ตามลำดับ มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 53.57 รองลงมาคือ ปริญญาโท, ปริญญาเอก และ อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า ตามลำดับ สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน เพราะโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียนล้วนเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ไม่ว่าจะเป็นด้าน การวางแผน ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ และด้านการวัดและประเมินผลจึงอยู่ในเกณฑ์มากทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน ซึ่งทำให้เห็นว่า ทุกโรงเรียนล้วนแต่มีความคาดหวังให้การบริหารจัดการเรียนร่วมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจาก PNI_{modified} ซึ่งแสดงถึงความแตกต่างของสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ ทั้งนี้การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม มีด้านวัดและประเมินผล เป็นจุดแข็ง แสดงให้เห็นว่า การวัดและประเมินผลของโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียน มีการวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐาน สามารถจะนำงานวัดและประเมินผลไปเป็นงานนำร่องของการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมอื่นๆ ได้ ในภาพรวม มีด้านวางแผน

ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ เป็นจุดอ่อน แสดงให้เห็นว่าการวางแผน และการนำแผนไปปฏิบัติ ยังมีการดำเนินการที่ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร สืบเนื่องมาจากบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางการศึกษาพิเศษมีไม่เพียงพอ การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารการเรียนร่วมด้านการวางแผน พบว่าด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ เป็นจุดแข็ง แสดงให้เห็นว่าในด้านการปฏิบัติงานนั้นมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวางแผนการดำเนินการจัดการเรียนร่วมในระดับผู้ปฏิบัติเป็นอย่างดี การบริหารการเรียนร่วม ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ มีด้านนักเรียน และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นจุดแข็ง แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมด้านนักเรียนทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความบกพร่องให้เกิดการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและสามารถเรียนร่วมกันได้ และมีการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้สามารถเข้าถึงกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนมากขึ้น การบริหารการเรียนร่วม ด้านการวัดและประเมินผลเป็นจุดแข็งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้ง 4 โรงเรียนมีการประเมินการดำเนินการจัดการเรียนร่วมอยู่เสมอเพื่อนำข้อควรปรับปรุงมาพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การบริหารการเรียนร่วม ด้านการวางแผน พบว่ามีด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นจุดอ่อน ในระดับค่า PNI_{modified} สูงที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนยังขาดการเตรียมพร้อมในการรองรับการให้บริการนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้านอาคารสถานที่ ซึ่งมีความสำคัญที่จะช่วยขจัดขีดจำกัดด้านการเรียนรู้ของนักเรียน จึงควรมีการวางแผนการปรับปรุงด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมอื่นๆในโรงเรียนอันจะก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการเรียนร่วมสูงสุด การบริหารการเรียนร่วม ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ พบว่ามีด้านเครื่องมือในการบริหาร เป็นจุดอ่อน ในระดับค่า PNI_{modified} สูงที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ยังไม่ชัดเจนในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ด้านงบประมาณ และสื่อการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพ การบริหารการเรียนร่วม ด้านการวัดและประเมินผล พบว่ามีด้านสภาพแวดล้อม เป็นจุดอ่อน ในระดับค่า PNI_{modified} สูงที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนยังไม่มีประเมินสภาพแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการเรียนร่วมว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร จึงควรมีการประเมินสภาพแวดล้อมเป็นประจำเพื่อลดช่องว่างของอุปสรรคในการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมี 2 สารระสำคัญ คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการวางนโยบายการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่ชัดเจน เพื่อเปิดโอกาสในการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วม อันจะนำมาซึ่งความเสมอภาคทางการศึกษา

- 1.2 โรงเรียนควรประสานขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในขั้นตอนการดำเนินการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
- 1.3 มีการประสานความร่วมมือในการประเมินผลการจัดการเรียนร่วมจากหลายภาคส่วน ได้แก่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้บริหาร รวมไปถึงเขตพื้นที่เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการดำเนินการจัดการเรียนร่วม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาผู้นำทางด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
- 2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมที่เกิดจากความร่วมมือของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้ง 4 โรงเรียน
- 2.3 ควรมีการวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาครูตามกลุ่มสาระให้เป็นครูที่มีความสามารถในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

รายการอ้างอิง

- กิ่งกาญจน์ พุเกษม. (2551). ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2545). *กรอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,สำนักงาน. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เบญจมา ชลธารนนท์. (2546). *คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท*. กรุงเทพมหานคร: เพทายการพิมพ์.